



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 16 februari 2023 *

”Begäran om förhandsavgörande – Immaterialrätt – Mönster – Direktiv 98/71/EG – Artikel 3.3 och 3.4 – Villkor för skydd för en beståndsdel av en sammansatt produkt – Begreppen ”synlighet” och ”normal användning” – Synligheten hos en beståndsdel i en sammansatt produkt vid slutanvändarens normala användning av denna produkt”

I mål C-472/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) genom beslut av den 1 juli 2021, som inkom till domstolen den 2 augusti 2021, i målet

Monz Handelsgesellschaft International mbH & Co. KG

mot

Büchel GmbH & Co. Fahrzeugtechnik KG,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna D. Gratsias, M. Ilešič (referent), I. Jarukaitis och Z. Csehi,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Monz Handelsgesellschaft International mbH & Co. KG, genom C. Rohnke och T. Winter, Rechtsanwälte,
- Büchel GmbH & Co. Fahrzeugtechnik KG, genom M. Pilla, Rechtsanwalt,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Europeiska kommissionen, genom E. Gippini Fournier, J. Samnadda och T. Scharf, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 8 september 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.3 och 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd (EGT L 289, 1998, s. 28).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Monz Handelsgesellschaft International mbH Co. KG (nedan kallat Monz) och Büchel GmbH pens Co. Fahrzeugtechnik KG (nedan kallat Büchel) angående en ansökan om ogiltighetsförklaring av ett nationellt mönster som bolaget registrerat.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 98/71

- 3 Skäl 12 i direktiv 98/71 har följande lydelse:

”Skyddet bör inte utsträckas till att omfatta sådana beståndsdelar som inte syns vid en normal användning av en produkt eller sådana detaljer på en sådan del som inte syns när delen är monterad eller som i sig inte uppfyller kraven på nyhet och särprägel. Detaljer i ett mönster som inte omfattas av skyddet av dessa skäl bör inte vägas in när en bedömning görs om andra detaljer av mönstret uppfyller kraven för rätt till skydd.”

- 4 I artikel 1 i direktivet, med rubriken ”Definitioner”, föreskrivs följande:

”I detta direktiv avses med

- a) *formgivning*: en produkts eller en produkt dels utseende som beror av detaljer som finns på själva produkten och/eller i produktens ornament och som särskilt kan vara linjer, konturer, färger, form, ytstruktur och/eller material,
- b) *produkt*: alla industriellt eller hantverksmässigt framställda föremål, inbegripet bland annat delar som skall monteras till en sammansatt produkt, förpackningar, utstyrsel, grafiska symboler och typografiska typsnitt, med undantag av datorprogram.
- c) *sammansatt produkt*: en produkt som är hopsatt av flera utbytbara beståndsdelar så att produkten kan tas isär och åter hopfogas.”

- 5 I artikel 3 i nämnda direktiv, med rubriken ”Skyddskrav”, föreskrivs följande:
- ”1. Medlemsstaterna skall skydda mönster genom registrering och skall ge ensamrätt till innehavarna härav enligt bestämmelserna i detta direktiv.
 2. Ett mönster skall skyddas genom mönsterrätt i den mån det är nytt och särpräglat.
 3. Ett mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt skall endast betraktas som nytt och särpräglat i den mån
 - a) beståndsdelens, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna och
 - b) sådana synliga detaljer i beståndsdelens mönster i sig uppfyller kraven på nyhet och särprägel.
 4. Med ”normal användning” enligt punkt 3 a avses slutanvändarens användning, [med undantag för] underhåll, service och reparationsarbeten.”

- 6 Artikel 5 i direktivet, med rubriken ”Särprägel”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Ett mönster skall anses som särpräglat om det helhetsintryck en kunnig användare får av mönstret skiljer sig från det helhetsintryck en sådan användare får av ett mönster som har gjorts tillgängligt för allmänheten före den dag då en ansökan om registrering lämnades in eller, om prioritet åberopas, före den dag från vilken prioritet räknas.”

Förordning (EG) nr 6/2002

- 7 Skälen 9 och 12 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning (EGT L 3, 2002, s. 1) har följande lydelse:

”(9) De materiella bestämmelserna om formskydd i denna förordning bör anpassas till motsvarande bestämmelser i direktiv 98/71/EG om mönsterskydd.

...

(12) Skyddet bör inte utsträckas till att omfatta sådana beståndsdelar som inte syns vid en normal användning av en produkt eller sådana detaljer på en sådan del som inte syns när delen är monterad eller som i sig inte uppfyller kraven på nyhet och särprägel. Detaljer i en formgivning som av dessa skäl inte omfattas av skyddet bör därför inte vägas in när en bedömning görs om andra detaljer av formgivningen uppfyller kraven för skydd.”

- 8 I artikel 4 i den förordningen, som har rubriken ”Skyddskrav”, föreskrivs följande:

”1. En formgivning skall skyddas som en gemenskapsformgivning i den mån den är ny och särpräglad.

2. Ett mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt skall endast betraktas som nytt och särpräglat i den mån

- a) beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna och
 - b) sådana synliga detaljer i beståndsdelens mönster i sig uppfyller kraven på nyhet och särprägel.
3. Med "normal användning" enligt punkt 2 a avses slutanvändarens användning, dock inte underhåll, service och reparationsarbeten."

Tysk rätt

- 9 Genom 1 § punkt 4 och 4 § i Gesetz über den rechtlichen Schutz von Design (lagen om rättsligt mönsterskydd) av den 24 februari 2014, (BGBl. 2014 I, s. 122), i den version som är tillämplig på tvisten i det nationella målet (nedan kallad DesignG), införlivas artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71.
- 10 I 1 § DesignG, som har rubriken "Definitioner", anges i punkt 3 att en sammansatt produkt består av flera utbytbara beståndsdelar, så att produkten kan tas isär och sättas ihop igen. Enligt 1 § punkt 4 definieras "avsedd användning" som slutanvändarens användning, med undantag för underhåll, service och reparation.
- 11 I 4 § DesignG, med rubriken "Beståndsdelar av komplexa varor", föreskrivs att en formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt endast ska betraktas som ny och särpräglad i den mån beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna, och sådana synliga detaljer i beståndsdel i sig uppfyller kraven på nyhet och särprägel.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 12 Monz, ett bolag bildat enligt tysk rätt, är innehavare av ett mönster som sedan den 3 november 2011 är registrerat hos Deutsches Patent- und Markenamt (den tyska patent- och varumärkesmyndigheten, Tyskland) (nedan kallad DPMA) för "cykel- eller motorcykelsadlar". Detta mönster är registrerat med endast nedanstående återgivning, vilken visar undersidan av en sadel:



- 13 Büchel, ett bolag bildat enligt tysk rätt, ansökte den 27 juli 2016 vid DPMA om ogiltighetsförklaring av det i det nationella målet aktuella mönstret och gjorde gällande att det inte uppfyllde kraven för att erhålla mönsterskydd enligt 4 § DesignG. Büchel gjorde bland annat gällande att detta mönster, som används på en sadel, vilken är en beståndsdel i en sammansatt produkt, såsom en ”cykel” eller en ”motorcykel”, inte är synligt vid normal användning av denna produkt.
- 14 Genom beslut av den 10 augusti 2018 avslag DPMA ansökan om ogiltighetsförklaring med motiveringen att det i fråga om det i det nationella målet aktuella mönstret inte förelåg skäl att undanta detta från skyddet enligt 4 § DesignG. DPMA fann att även om en cykelsadel visserligen är en ”beståndsdel i en sammansatt produkt”, är den likväl synlig vid normal användning av den sammansatta produkten. DPMA påpekade att en normal användning av en sådan produkt även omfattar ”att demontera och återmontera sadeln på ett sätt som inte omfattas av underhåll, service eller reparation”, varvid dessa senare återfinns i en uttömmande förteckning över användningar som inte omfattas av detta begrepp i den mening som avses i 1 § punkt 4 DesignG.
- 15 Efter att Büchel väckt talan mot detta beslut ogiltigförklarade Bundespatentgericht (Federala patentdomstolen, Tyskland), genom beslut av den 27 februari 2020, det omstridda mönstret med motiveringen att det inte uppfyllde kravet på att vara nytt och särpräglad. Denna domstol fann att det av 4 § DesignG följer att endast beståndsdelar som ”i sin egenskap av beståndsdelar i den sammansatta produkten” förblir ”synliga efter det att de har monterats på/ingår i denna” utan vidare kan omfattas av ett mönsterskydd. Omvänt kan en beståndsdel som endast är synlig på grund av eller i samband med att den skiljs från en sammansatt produkt inte anses uppfylla kravet på synlighet och följaktligen inte åtnjuta detta skydd. Bundespatentgericht (Federala patentdomstolen) fann att enbart cykling och påstigning och avstigning av cykeln utgör normal användning i den mening som avses i 1 § punkt 4 DesignG. Denna domstol ansåg att sadelns undersida, inom ramen för dessa användningsområden, inte är synlig för vare sig slutanvändaren eller andra.

- 16 Monz överklagade detta beslut till Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen. Denna domstol anser att utgången i det nationella målet beror på tolkningen av begreppen ”synlighet” och ”normal användning” i den mening som avses i artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71.
- 17 Den hänskjutande domstolen har för det första angett att den delar Bundespatentgerichts (federal patentdomstol) åsikt att en cykel, med tillämpning av EU-domstolens praxis från bland annat domen av den 20 december 2017, Acacia och D’Amato (C-397/16 och C-435/16, EU:C:2017:992, punkt 64), utgör en sammansatt produkt och att en sadel är en beståndsdel i denna produkt.
- 18 Den hänskjutande domstolen anser att det, för att lösa den tvist som är anhängig vid den, för det första ska fastställas huruvida kravet att en beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, ska förbli ”synlig” vid en ”normal användning” av denna produkt, ska bedömas med beaktande av vissa villkor för användningen av denna produkt eller vissa perspektiv från observatörens sida eller om det i stället enbart handlar om den objektiva möjligheten att känna igen mönstret som används på den beståndsdel som såsom den ingår i den sammansatta produkten.
- 19 I detta avseende har Bundespatentgericht (Federala patentdomstolen) slagit fast att det är nödvändigt att beståndsdel förblir synlig för slutanvändaren eller för en tredje part, i samband med slutanvändarens normala användning av den sammansatta produkt i vilken denna beståndsdel ingår. Vidare har klaganden i det nationella målet hävdats att det räcker att mönstret, för att kunna skyddas, kan identifieras när den beståndsdel på vilket det används ingår i den sammansatta produkten. Det saknar därför relevans huruvida mönstret lätt kan ses utifrån ett särskilt ”perspektiv”.
- 20 I detta sammanhang vill den hänskjutande domstolen få klarhet i tolkningen av artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71, eftersom den anser att syftet med dessa bestämmelser inte klart kan utläsas av direktivet.
- 21 Den hänskjutande domstolen anser bland annat att övervägandet, att en tillverkare som inte ser något intresse i att på ett synligt sätt presentera ett mönster inte heller har något intresse av att återropa skyddet för detta mönster, är alltför begränsat, eftersom innehavaren av mönstret, tillverkaren av beståndsdel och tillverkaren av den sammansatta produkten inte nödvändigtvis är identiska.
- 22 Den hänskjutande domstolen har dessutom påpekat att denna bestämmelse, enligt doktrinen, strider mot principen att det redan vid tidpunkten för registreringen av det berörda mönstret ska stå klart att det kan åtnjuta rättsligt skydd.
- 23 Enligt den hänskjutande domstolen talar dessa överväganden för en restriktiv tolkning av artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71.
- 24 Den hänskjutande domstolen anser emellertid att även om betydelsen av ordet ”synlig” i vanligt språkbruk antyder en objektiv förståelse som hänvisar till möjligheten att uppfatta en sak, så går det inte att av uttrycket ”normal användning” dra slutsatsen att särskilda former av observation av den sammansatta produkten kan uteslutas.
- 25 För det andra måste det fastställas vilka kriterier som är relevanta för bedömningen av slutanvändarens ”normala användning” av en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 3.4 i direktivet.

- 26 I detta avseende uppkommer bland annat frågan huruvida det vid en sådan bedömning ska tas hänsyn till den användning som tillverkaren av beståndsdelen eller den sammansatta produkten avsett eller enbart till slutanvändarens normala användning av den sammansatta produkten.
- 27 Den hänskjutande domstolen anser att definitionen av begreppet normal användning i artikel 3.4 i direktiv 98/71 kan förstås så, att unionslagstiftaren anser att all användning av den sammansatta produkten i princip utgör normal användning, med förbehåll för de undantag som anges i denna bestämmelse.
- 28 Vad gäller kriteriet avseende den användning som tillverkaren av beståndsdelen eller den sammansatta produkten avsett, finner den hänskjutande domstolen att man genom tillämpningen av detta kriterium kan undvika ett uteslutande av mönsterskyddet, eftersom slutanvändarnas användning av den sammansatta produkten då skulle sakna relevans. Denna domstol har emellertid samtidigt erinrat om sina reservationer vad gäller detta kriterium, vilka nämns i punkt 21 ovan.
- 29 För det tredje vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida endast den huvudsakliga användningen av den sammansatta produkten är avgörande eller om även andra användningar av denna produkt ska beaktas.
- 30 Den hänskjutande domstolen förespråkar i detta hänseende en vid tolkning av artikel 3.4 i direktiv 98/71, för att minimera effekterna av artikel 3.3 i samma direktiv – en bestämmelse som i doktrinen anses strida mot logiken i systemet för mönsterskydd – och för att undvika en större skillnad i behandling mellan innehavare av mönster, vilka ingår i beståndsdelar i sammansatta produkter, och innehavare av andra mönster.
- 31 Mot denna bakgrund beslutade Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska en beståndsdel som svarar mot ett mönster anses vara ”synlig” i den mening som avses i artikel 3.3 i [direktiv 98/71], när det är objektivt möjligt att se mönstret när beståndsdelen är infogad i produkten eller ska synligheten bedömas under vissa användningsbetingelser eller ur en viss betraktelsevinkel?
- 2) För den händelse att den första frågan ska besvaras så, att synligheten ska bedömas under vissa användningsbetingelser eller ur en viss betraktelsevinkel:
- a) Är det vid bedömningen av vad som avses med slutanvändarens ”normala användning” av en sammansatt produkt i den mening som avses i artikel 3.3 och 3.4 i direktiv [98/71] den användning som tillverkaren av beståndsdelen eller av den sammansatta produkten har avsett som är avgörande eller ska man utgå från slutanvändarens normala användning av den sammansatta produkten?
- b) Enligt vilka kriterier ska det bedömas om slutanvändarens användning av en sammansatt produkt är ”normal” i den mening som avses i artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71/EG?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 32 Den hänskjutande domstolen har ställt sina två frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att, för det första, få klarhet i huruvida artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71 ska tolkas så, att det krav på ”synlighet” som föreskrivs i denna bestämmelse för att ett mönster som används på eller ingår i

en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska kunna omfattas av mönsterskyddet, ska bedömas mot bakgrund av vissa villkor för användning av den sammansatta produkten eller enbart mot bakgrund av den objektiva möjligheten att känna igen det mönster som används på beståndsdelens såsom den ingår i den sammansatta produkten, och för det andra för att få klarhet i huruvida vilka kriterier som är relevanta för att fastställa slutanvändarens ”normala användning” av en sammansatt produkt.

- 33 Dessa frågor har ställts inom ramen för en tvist som uppkommit med anledning av att Büchel begärt att det i det nationella målet aktuella mönstret ska ogiltighetsförklaras på grund av att det inte kan åtnjuta mönsterskydd, eftersom sadeln, i egenskap av en beståndsdel i en sammansatt produkt, såsom en ”cykel” eller ”motorcykel”, inte är synlig vid normal användning av denna sammansatta produkt.
- 34 Domstolen konstaterar inledningsvis att en sadel till en cykel eller en motorcykel i förevarande fall utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 3.3 i direktiv 98/71, eftersom en cykel eller motorcykel i sig utgör en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 1 c i direktivet. En sadel kan nämligen ersättas genom att den demonteras eller återmonteras på cykeln eller motorcykeln, och utan denna beståndsdel kan den sammansatta produkten inte användas på ett normalt sätt (se, analogt, dom av den 20 december 2017, *Acacia och D’Amato*, C-397/16 och C-435/16, EU:C:2017:992, punkterna 64–66).
- 35 Domstolen erinrar för det första om att enligt artikel 3.3, jämförd med skäl 12, i direktiv 98/71, så ska ett mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt endast betraktas som nytt och särpräglad i den mån beståndsdelens, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna (punkt a) och sådana synliga detaljer i beståndsdelens mönster i sig uppfyller kraven på nyhet och särprägel (punkt b).
- 36 Artikel 3.3 i förordning nr 98/71 utgör således en specialbestämmelse som specifikt avser mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 1 c i förordning nr 98/71.
- 37 Domstolen erinrar därefter om att det enligt artikel 1 a i direktiv 98/71 är en produkts eller en produktfels utseende som omfattas av mönsterskyddet enligt detta direktiv.
- 38 När det gäller det mönsterskydd som föreskrivs i förordning nr 6/2002 har domstolen redan slagit fast att utseendet är av avgörande betydelse för en formgivning och att det således är en grundläggande förutsättning för skydd att en detalj i en formgivning är synlig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 september 2017, *Easy Sanitary Solutions och EUIPO/Group Nivelles*, C-361/15 P och C-405/15 P, EU:C:2017:720, punkterna 62 och 63, och dom av den 28 oktober 2021, *Ferrari*, C-123/20, EU:C:2021:889, punkt 30).
- 39 Vad särskilt gäller mönster som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt, har domstolen preciserat att en beståndsdel i en sammansatt produkt, för att erhålla mönsterskydd, per definition måste vara synlig och avgränsad genom detaljer som kännetecknar dess särskilda utseende, det vill säga linjer, konturer, färger, form eller en särskild ytstruktur. Detta förutsätter att beståndsdelens utseende inte helt får smälta samman med den sammansatta produkten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 oktober 2021, *Ferrari*, C-123/20, EU:C:2021:889, punkterna 49 och 50).

- 40 Domstolen preciserar i detta avseende att samma principer är tillämpliga på det system för mönsterskydd som föreskrivs i direktiv 98/71.
- 41 Enligt artikel 3.3 a i direktiv 98/71 krävs således att en beståndsdel, som infogats i en sammansatt produkt, för att omfattas av mönsterskyddet måste förbli synlig vid normal användning av denna produkt. I enlighet med skäl 12 i direktivet bör skyddet inte utsträckas till att omfatta sådana beståndsdelar som inte syns vid en normal användning av en produkt eller sådana detaljer på en sådan del som inte syns när delen är monterad eller som i sig inte uppfyller kraven på nyhet och särprägel.
- 42 Denna begränsning av mönsterskyddet till synliga detaljer i den berörda beståndsdelens förklaras av att beståndsdelens utseende uteslutande följer av dessa detaljer.
- 43 En sådan tolkning finner stöd i systematiken i direktiv 98/71 och i syftet med artikel 3.3 i direktivet. Mönsterskyddet enligt detta direktiv gäller nämligen endast sådana detaljer som avgör en produkts eller en produkt dels utseende. En synlig beståndsdel bidrar alltid till den sammansatta produktens utseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 december 2017, *Acacia och D'Amato*, C-397/16 och C-435/16, EU:C:2017:992, punkt 73).
- 44 Det framgår dessutom tydligt av ordalydelsen i artikel 3.3 a i direktiv 98/71 att beståndsdelens, när den har infogats i den sammansatta produkten, måste förbli synlig "vid normal användning" av denna produkt för att åtnjuta mönsterskydd.
- 45 Härav följer att en abstrakt bedömning av synligheten hos den beståndsdel som ingår i en sammansatt produkt, utan samband med en konkret situation med användning av denna produkt, inte är tillräcklig för att en sådan beståndsdel ska kunna åtnjuta mönsterskyddet enligt direktiv 98/71. I detta hänseende preciserar domstolen att artikel 3.3 i direktiv 98/71 emellertid inte kräver att en beståndsdel som ingår i en sammansatt produkt förbli synlig i sin helhet vid varje tidpunkt då den sammansatta produkten används.
- 46 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 33 och 34 i sitt förslag till avgörande ska synligheten hos en beståndsdel som ingår i en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 3.3 i direktiv 98/71, jämförd med artikel 3.4 i samma direktiv, inte bedömas enbart ur slutanvändarens perspektiv. Den omständigheten att en sådan beståndsdel kan vara synlig även för en extern betraktare ska också beaktas.
- 47 För det andra erinrar domstolen om att begreppet "normal användning" av en sammansatt produkt enligt artikel 3.4 i direktiv 98/71 definieras som "slutanvändarens användning, [med undantag för] underhåll, service och reparationsarbeten". Enligt denna definition motsvarar "normal användning" slutanvändarens användning. Från detta undantas uttryckligen slutanvändarens användning som innebär underhåll, service eller reparation av den sammansatta produkten.
- 48 Det ska i detta avseende fastställas huruvida begreppet slutanvändarens "normala användning" av en produkt, i den mening som avses i artikel 3.4 i direktiv 98/71, motsvarar den användning som beståndsdelens tillverkare eller formgivare avsett, den användning som tillverkaren eller formgivaren av den sammansatta produkten avsett, eller den slutliga användarens vanliga användning av den sammansatta produkten.

- 49 Vad för det första gäller frågan huruvida den ”normala användningen” av en sammansatt produkt motsvarar den användning som beståndsdelens tillverkare eller formgivare avsett, den användning som tillverkaren eller formgivaren av den sammansatta produkten avsett, eller den slutliga användarens vanliga användning av denna produkt, konstaterar domstolen inledningsvis att denna bestämmelse, i enlighet med artikel 3.4 i direktiv 98/71, avser slutanvändarens ”normala användning” av den sammansatta produkten.
- 50 I detta avseende påpekar domstolen att den tyska språkversionen av artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71, som kriterium för synligheten av en beståndsdel som ingår i en sammansatt produkt, visserligen anger ”användning som överensstämmer med dess avsedda ändamål” (*bestimmungsgemäße Verwendung*), medan andra språkversioner av samma bestämmelser, såsom den engelska (*normal use*), franska (*utilisation normale*), italienska (*la normale utilizzazione*), spanska (*la utilización normal*) eller nederländska (*normaal gebruik*), anger att den beståndsdel som ingår i en sammansatt produkt ska förbli synlig under den ”normala” eller den ”vanliga” användningen av produkten.
- 51 Såsom Europeiska kommissionen har understrukit i sitt skriftliga yttrande motsvarar slutanvändarens normala eller vanliga användning av en sammansatt produkt i allmänhet en användning som överensstämmer med det ändamål som den sammansatta produktens tillverkare eller formgivare avsett.
- 52 Med detta sagt, och i likhet med vad kommissionen har påpekat vad gäller begreppet normal användning, var det unionslagstiftarens avsikt att ta sikte på slutanvändarens normala användning av den sammansatta produkten, för att därmed utesluta användningen av produkten i andra handelsled och på så sätt undvika kringgående av kravet på synlighet. Bedömningen av ”normal användning” av en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 3.3 a och 3.4 i direktiv 98/71, kan således inte enbart utgå från avsikten hos beståndsdelens eller den sammansatta produktens tillverkare.
- 53 Vad för det andra gäller frågan vilken av slutanvändarens användning av en sammansatt produkt som utgör en ”normal användning” i den mening som avses i artikel 3.4 i direktiv 98/71, ska det inledningsvis påpekas att den omständigheten, att denna bestämmelse inte preciserar vilken typ av användning av en sådan produkt som omfattas av detta begrepp och att bestämmelsen generellt hänvisar till slutanvändarens användning av en sådan produkt, talar för en vid tolkning av nämnda begrepp.
- 54 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 38 i sitt förslag till avgörande kräver användningen av en produkt i dess huvudsakliga funktion i praktiken ofta olika handlingar som kan utföras före eller efter det att produkten har fyllt sitt huvudsakliga syfte, såsom förvaring och transporter av produkten. Följaktligen ska den ”normala användningen” av en sammansatt produkt, i den mening som avses i artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71, anses omfatta samtliga dessa handlingar, med undantag för dem som uttryckligen undantas i nämnda punkt 4, det vill säga handlingar såsom underhåll, service och reparation.
- 55 Begreppet normal användning, i den mening som avses i artikel 3.4 i direktiv 98/71, ska följaktligen omfatta handlingar som hänför sig till den vanliga användningen av en produkt och andra handlingar som rimligen kan företas i samband med sådan användning och som är vanliga ur slutanvändarens perspektiv, inbegripet sådana som kan företas före eller efter det att produkten har fyllt sin huvudsakliga funktion, såsom lagring och transport av produkten.

- 56 Mot bakgrund av det ovan anförda ska de ställda frågorna besvaras enligt följande. Artikel 3.3 och 3.4 i direktiv 98/71 ska tolkas så, att kravet på ”synlighet” som föreskrivs i denna bestämmelse för att ett mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska kunna omfattas av mönsterskyddet, ska bedömas mot bakgrund av en normal användning av denna sammansatta produkt, så att den berörda beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid en sådan användning. För detta ändamål ska frågan huruvida en beståndsdel i en sammansatt produkt är synlig vid slutanvändarens ”normala användning” bedömas ur denna användares och en extern observatörs perspektiv, varvid det ska understrykas att denna normala användning ska täcka alla handlingar som företas i samband med den huvudsakliga användningen av en sammansatt produkt och de handlingar som slutanvändaren vanligtvis måste företa i samband med en sådan användning, med undantag för underhåll, service och reparationsarbeten.

Rättegångskostnader

- 57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 3.3 och 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd

ska tolkas så,

att kravet på ”synlighet” som föreskrivs i denna bestämmelse för att ett mönster som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska kunna omfattas av mönsterskyddet, ska bedömas mot bakgrund av en normal användning av denna sammansatta produkt, så att den berörda beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid en sådan användning. För detta ändamål ska frågan huruvida en beståndsdel i en sammansatt produkt är synlig vid slutanvändarens ”normala användning” bedömas ur denna användares och en extern observatörs perspektiv, varvid det ska understrykas att denna normala användning ska täcka alla handlingar som företas i samband med den huvudsakliga användningen av en sammansatt produkt och de handlingar som slutanvändaren vanligtvis måste företa i samband med en sådan användning, med undantag för underhåll, service och reparationsarbeten.

Underskrifter